

## บทที่ 4

### การนำประมวลศัพท์เฉพาะไปประยุกต์ใช้ในการแปล (Application)

ประมวลศัพท์เฉพาะด้านมีประโยชน์ต่อการแปลหลายประการ ทั้งจากการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย และจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้แปลที่ไม่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางในงานที่ต้องแปล หรือผู้แปลที่ไม่มีความแม่นยำทางไวยากรณ์อังกฤษ โดยเฉพาะในสวนที่แตกต่างไปจากไวยากรณ์ไทย โดยจะขอยกตัวอย่างประกอบจากการนำประมวลศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับสัญญาเช่าไปประยุกต์ใช้ ดังต่อไปนี้

#### 4.1 การทำความเข้าใจในต้นฉบับโดยรวมก่อนลงมือแปล

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของการแปล หากผู้แปลไม่มีความรู้ความชำนาญด้านกฎหมายเกี่ยวกับสัญญาเช่าที่พัก และไม่เข้าใจในเนื้อหาของต้นฉบับอย่างลึกซึ้ง อาจทำให้แปลผิดพลาดโดยไม่ตั้งใจ เช่น

คำว่า “reimburse” กับ “indemnify” ในเอกสารกฎหมายนั้น จะเกี่ยวข้องกับ การได้เงินชดใช้ทั้งคู่ แต่มีความต่างกัน ซึ่งในประมวลศัพท์เฉพาะของสัญญาเช่าที่พักได้อธิบายไว้ในคำจำกัดความของทั้งสองคำนี้ว่า “reimburse” หมายถึงการชดใช้คืนเงินที่มีผู้ออกให้ก่อนล่วงหน้าไปแล้ว ส่วนคำว่า “indemnify” หมายถึงการที่ผู้เสียหายมีสิทธิได้รับเงินชดเชยจากความเสียหายที่เกิดขึ้นตามความรับผิดชอบของผู้ก่อความเสียหาย เช่น ผู้เช่าหกล้มในบริเวณสถานที่เช่า เนื่องมาจากผู้ให้เช่าวางสิ่งของกีดขวางทางสัญจร หรือเนื่องจากมีหลุมบนทางเดิน แต่ผู้ให้เช่าไม่ปักป้ายเตือนอันตรายไว้ ในกรณีนี้ ผู้เช่าสามารถเรียกร้องเงินชดเชยจากการบาดเจ็บหรือความเสียหายอื่นๆ ได้

ซึ่งข้อมูลที่จำเป็นเหล่านี้ของคำศัพท์ทุกคำที่รวบรวมไว้ในประมวลศัพท์เฉพาะ อาจมีหรือไม่มีในพจนานุกรมทั่วไป นอกจากนี้ พจนานุกรมคำศัพท์เฉพาะด้านกฎหมายก็มักให้เฉพาะคำแปล แต่ไม่มีคำอธิบายโดยละเอียดเกี่ยวกับ Feature, Conceptual relation, Extraction และ Linguistic notes ซึ่งหากผู้แปลต้องไปสอบถามผู้รู้ หรืออ่านตำรากฎหมายเองก็อาจทำให้เสียเวลา มาก แต่ถ้าผู้แปลค้นคว้าข้อมูลจากประมวลศัพท์เฉพาะเพื่อทำความเข้าใจต้นฉบับก่อนลงมือแปล ก็จะช่วยให้ผู้แปลประหยัดเวลา และเข้าใจต้นฉบับโดยรวมมากพอที่จะเลือกใช้คำแปลที่ถูกต้องได้

## 4.2 การแปลศัพท์เฉพาะ (Technical Terms)

หลังจากที่ผู้แปลเข้าใจต้นฉบับโดยรวมก่อนลงมือแปลแล้ว เมื่อเริ่มการแปล ประมวลศัพท์เฉพาะจะช่วยให้ผู้แปลที่ไม่มีความรู้ความชำนาญด้านกฎหมายของสัญญาเช่าที่พัก สามารถแปลศัพท์เฉพาะของสาขานี้ได้ ซึ่งหากไม่ใช่ประมวลศัพท์เฉพาะ ผู้แปลบางคนก็อาจไม่ทราบว่าคำนั้นเป็นศัพท์เฉพาะ ทำให้อาจแปลผิดได้ เช่น

### ตัวอย่างที่ 1 แปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย

คำว่า “demand” โดยทั่วไปแปลว่าต้องการ (กริยา) หรือ ความต้องการ (นาม) เช่น

- I demand to see the manager = ฉันต้องการพบผู้จัดการ
- There is an increased demand of oil these days. = ทุกวันนี้มีความต้องการน้ำมันเพิ่มขึ้น

แต่ในประมวลศัพท์เฉพาะจะบอกให้ผู้แปลทราบว่า คำว่า “demand” ในเอกสารกฎหมายนั้นต้องแปลว่า ทวงถาม (กริยา) หรือการทวงถาม (นาม) เช่น

- Remaining rent also will be accelerated if you're judicially evicted or move out when we demand (เมื่อทวงถาม) because you've defaulted.
- All sums other than rent are due upon our demand (การทวงถาม).

### ตัวอย่างที่ 2 แปลจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ

- ในกรณีที่ผู้จะขายไม่สามารถจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ให้ผู้ซื้อ เนื่องจากเหตุสุดวิสัย เหตุจลาจล เหตุมีภัยธรรมชาติ ภาวะฉุกเฉิน หรือภาวะสงคราม หรือเหตุต้องห้ามตามกฎหมายอื่นๆ ให้ผู้จะขายแจ้งให้ผู้ซื้อทราบ

หากผู้แปลไม่มีความรู้ด้านกฎหมาย ก็อาจแปลคำว่า “เหตุสุดวิสัย” เป็น

“uncontrollable cause” และคำว่า “ภัยธรรมชาติ” เป็น “natural disaster” ได้ ซึ่งเป็นการแปลที่ผิด แต่ประมวลศัพท์เฉพาะจะช่วยป้องกันความผิดพลาดนี้ได้ และทำให้ผู้แปลเลือกใช้คำที่ถูกต้อง ดังนี้ force majeure = เหตุสุดวิสัย และ Act of God = ภัยธรรมชาติ

## 4.3 การใช้สหพท (Collocation)

ประมวลศัพท์เฉพาะจะช่วยประหยัดเวลาของผู้แปลในการค้นหาคำที่ใช้คู่กันจากพจนานุกรมทั่วไปหรือพจนานุกรมศัพท์เฉพาะ เนื่องจากพจนานุกรมบางเล่มอาจไม่มีตัวอย่างที่ต้องการ ทำให้ผู้แปลต้องเสียเวลามากขึ้นและอาจแปลผิดได้ เช่น

### ตัวอย่างที่ 1

ประมวลศัพท์เฉพาะบอกให้ทราบว่าบางครั้งมีการใช้คำกริยาได้มากกว่าหนึ่งคำในการกระทำกรอย่างใดอย่างหนึ่ง ทำให้ผู้แปลมีทางเลือกในการแปลมากขึ้น เช่น คำกริยาที่หมายถึงทำสัญญาหรือข้อตกลงได้แก่

- to make a contract/an agreement
- to execute a contract/an agreement
- to conclude a contract/an agreement
- to enter into a contract/an agreement เช่น

- 1) If you **make any agreements** with your management not listed in the lease, put them in writing and ask the manager to sign the amendments.
- 2) Both parties agree to **conclude this Agreement** as follows:

แต่ถ้าเป็นคำนาม (การทำสัญญา) นิยมใช้คำว่า "conclusion of the agreement/ lease/ contract" เช่น

- ....the Buyer is required to notify in writing such wish to the Seller thereof at least 45 days prior to the date of **conclusion of the Agreement** for the transfer of title to the Unit....

### ตัวอย่างที่ 2

ประมวลศัพท์เฉพาะช่วยให้ผู้แปลทราบว่าคำบางคำแม้มีความหมายอย่างเดียวกัน แต่ใช้ประกอบคำกริยาต่างกัน เช่น คำว่า "payment" และ "rent" ต่างหมายความว่า "ค่าเช่า" ทั้งคู่ แต่ใช้คำกริยาต่างกันโดยใช้ "make payment" และ "pay rent" ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- If you do not **make payment** on or before the fifth (5th) of the month, there will be a late charge of fifty dollars (\$50) on the sixth day of the month.
- The obligation of an evicted tenant to **pay rent** ceases only if management rents the apartment to someone else.

### ตัวอย่างที่ 3

ประมวลศัพท์เฉพาะช่วยให้ผู้แปลเลือกใช้คำที่ถูกต้องตามบริบท เช่น คำบางคำต้องใช้เป็นคู่กันเสมอ เช่น คำว่า "ผู้ให้เช่า – ผู้เช่า" ถ้าแปลคำว่าผู้ให้เช่าเป็น "landlord" ก็ต้องแปลคำว่าผู้เช่าเป็น "tenant" แต่ถ้าแปลคำว่าผู้ให้เช่าเป็น "lessor" ก็ต้องแปลคำว่าผู้เช่าเป็น "lessee" เช่น

- The court order could say that the tenant owes the landlord money, or that the tenant must move out of the house or apartment.
- Lessor has no knowledge of lead-based paint and/or lead-based paint hazards in Lessee's apartment..

ซึ่งประมวลศัพท์เฉพาะจะให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าคำว่า landlord หมายถึงผู้ให้เช่าที่เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์สถานที่เช่า นั้น แต่ lessor ไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ก็ได้ ทำให้ผู้เช่าสามารถเลือกคำแปลที่ถูกต้องกับบริบทได้

#### ตัวอย่างที่ 4

ประมวลศัพท์เฉพาะช่วยให้ผู้แปลทราบว่าคำบางคำมักมาคู่กันเสมอ (Fixed collocation) ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของคำกริยาหรือคำนาม แต่ลำดับของคำอาจสลับที่กันได้ เช่น assign (โอนสิทธิ์การเช่า) กับ sublet (เช่าช่วง) ซึ่งจะใช้คำใดมาก่อนก็ได้ เช่น assign or sublet หรือ sublet or assign ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- You may not **assign or sublet** this Agreement in whole or in part.
- Watch for the need for written permission by the landlord to **sublet or assign**, and/or additional fees or penalties that will be charged for subletting.
- Replacing a resident, **subletting**, or **assignment** is allowed only when we consent in writing.

#### ตัวอย่างที่ 5

คำกริยา Two-word verb เป็นปัญหาหนึ่งที่นักแปลมักประสบ เนื่องจากมีมากมายจนนับไม่ถ้วน และยากที่จะจดจำได้ทั้งหมด การค้นจากพจนานุกรมทั่วไปบางครั้งก็ทำให้เสียเวลาค่อนข้างมาก แต่ประมวลศัพท์เฉพาะได้แสดงตัวอย่างการใช้กริยาประเภทนี้ไว้อย่างชัดเจน ทำให้การแปลทำได้สะดวก รวดเร็ว และถูกต้อง เช่น (การ) ปฏิบัติตามกฎหมายหรือกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการใช้ในรูปแบบกริยา (comply) หรือนาม (compliance) ก็ต้องตามด้วย with เสมอ ดังนี้

- You and all guests and occupants must **comply with** any written apartment rules and community policies, including instructions for care of our property.

- Such access will generally be for the purposes of conducting maintenance and repairs and ensuring compliance with the provisions of this Agreement.

#### 4.4 คำที่นิยมใช้

คำบางคำมีความหมายเหมือนกัน แต่มีความถี่ในการใช้คำที่แตกต่างกัน ทำให้ผู้แปลทราบว่าการใช้คำใดมีความนิยมใช้มากกว่ากัน ทำให้ตัดสินใจเลือกใช้คำได้อย่างถูกต้อง เช่น

##### ตัวอย่างที่ 1

คำที่แปลว่า 'กฎหมายที่ใช้บังคับ' มี 2 คำ คือ applicable law กับ governing law แต่ผลการวิเคราะห์ทำให้ทราบว่าความถี่ของการใช้คำแรกมีมากกว่าคำหลัง และพบการใช้คำว่า applicable law ในทั้งในรูปเอกพจน์และพหูพจน์ แต่ไม่ใช่ a หรือ the เมื่อเป็นรูปเอกพจน์ ส่วนรูปพหูพจน์มักตามหลัง all เช่น

- You should check the general statutes of your state or consult an attorney to determine applicable law as it relates to leasing vacation property..
- The Student shall abide by all applicable laws (state and federal) and University policies, including, but not limited to, CTS, ORL, etc.
- Governing Law: This Lease shall be construed in accordance with the laws of the State of Colorado.

##### ตัวอย่างที่ 2

คำว่าสิทธิครอบครองนั้น พบการใช้ 3 แบบ คือ occupancy right, right of occupancy และ right to occupancy แต่พบการใช้คำว่า right of occupancy บ่อยที่สุด เช่น

- The University may terminate this agreement and your occupancy rights at any time after giving you notice for any of the following reasons:
- If you default, we may end your right of occupancy by giving you a 24 hour written notice to vacate.
- Replacing a resident or subletting (2 different things) is allowed only when management consents in The departing resident will no longer

have a right to occupancy or to a security deposit refund, but will remain liable for the rest of the original contract unless management agrees otherwise in writing 31.

#### 4.5 การรักษาความถูกต้องทางไวยากรณ์

เนื่องจากความแตกต่างบางประการของโครงสร้างไวยากรณ์ของภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จึงอาจทำให้ผู้แปลที่ไม่ระมัดระวังหรือไม่มีความรู้มากพอแปลผิดได้ แต่ประมวลศัพท์จะช่วยป้องกันความผิดพลาดบางอย่างได้ เช่น

##### 4.5.1 การเขียนด้วยอักษรตัวใหญ่ (Capital Letter)

เนื่องจากภาษาไทยไม่มีกฎเกณฑ์ในเรื่องนี้ ทำให้ผู้แปลอาจแปลผิดโดยไม่เจตนา แต่ในประมวลศัพท์เฉพาะจะบอกให้ทราบว่า คำใดบ้างที่ต้องเขียนด้วยอักษรตัวใหญ่เสมอ เช่น

##### ตัวอย่างที่ 1

คำว่า "Act of God" ที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว คำว่า God จะต้องใช้อักษรตัวใหญ่เสมอ และจะเขียนว่า Act of God หรือ act of God ก็ได้

##### ตัวอย่างที่ 2

- This Lease Agreement is made effective as of Northern Colorado, Housing & Residence Life ("Landlord") and University of Northern Colorado.

จะเห็นได้ว่าสัญญาฉบับนี้เป็นสัญญาเฉพาะที่สร้างขึ้นระหว่างคู่สัญญาสองฝ่าย ไม่ใช่สัญญาทั่วไป คำว่าสัญญาจึงต้องเขียนด้วยอักษรตัวใหญ่ (Lease Agreement) เสมอ แต่ถ้าเป็นสัญญาทั่วไป ก็ใช้อักษรตัวเล็กได้ เช่น

- The lease will be automatically renewed on a month to month basis unless a written notice of termination is given by the manager or the resident at least 30 days before the end of the lease.

##### ตัวอย่างที่ 3

คำว่าคำว่า Chapter (แปลว่าหมวด) และ Article (แปลว่าข้อ) ที่เป็นศัพท์เฉพาะทางกฎหมายในเอกสารสัญญาจะเขียนด้วย capital letter และตามด้วยตัวเลขหรือตัวอักษร หากเป็นคำที่ไม่ใช่ศัพท์เฉพาะทางกฎหมาย chapter (แปลว่าบท) และ article (แปลว่า สิ่งของ) จะเขียนด้วย small letter เช่น

- If State or local authorities, acting pursuant to Article 36A of Chapter 14 or Article 1 of Chapter 166A of the General Statutes, order a mandatory evacuation of an area that includes the residential property subject to a vacation rental, the tenant in possession of the property shall comply with the evacuation order.
- The Undersigned agrees that the University does not assume liability for loss, damage, fire or theft of personal property from any cause, nor for any articles left on the premises when Undersigned vacates.

#### 4.5.2 นามเอกพจน์-พหูพจน์

ในประมวลศัพท์เฉพาะจะบอกให้ผู้แปลทราบวาคำๆ เดียวกันนั้น เมื่อใช้ในรูปเอกพจน์ และพหูพจน์จะมีความหมายต่างกันอย่างไร ทำให้ผู้แปลแปลข้อความได้ถูกต้อง

##### ตัวอย่างที่ 1

คำว่า "premises" เมื่อหมายถึงสถานที่ที่จะใช้ในรูปพหูพจน์เสมอ เช่น

Tenant shall occupy and use the Premises as a dwelling unit.

แต่ถ้าใช้ในรูปเอกพจน์จะหมายถึงถ้อยคำหรือความเห็นอันเป็นข้อสันนิษฐานที่มีเหตุผลในการโต้แย้ง เช่น

His reasoning is based on the premise that all people are equally capable of good and evil.

##### ตัวอย่างที่ 2

คำว่า "damage" เมื่อใช้ในรูปเอกพจน์ หมายถึงทำให้เสียหาย (กริยา) หรือความเสียหาย (นาม) เช่น

- If you **damage** (ทำให้เสียหาย) or disable the smoke detector or remove a battery without replacing it with a working battery, you may be liable to us under \$100 plus one month's rent, actual damages, and attorney's fees.
- You'll be liable for **damage** (ความเสียหาย) to our and others' property if **damage** (ความเสียหาย) is caused by broken water pipes due to your violating these requirements.

แต่ถ้าใช้ในรูปพหูพจน์ "damages" จะหมายถึงค่าเสียหาย เช่น

- Your lease may be terminated and you may be charged re-letting fees, damages (ค่าเสียหาย), attorney's fees, court costs, and other charges deemed appropriate

### ตัวอย่างที่ 3

คำที่ใช้ได้ทั้งรูปเอกพจน์และพหูพจน์ เช่น statutory right (แปลว่าสิทธิโดยธรรม) และ waiver (แปลว่าการสละสิทธิหรือประโยชน์) แต่มักพบในรูปเอกพจน์บ่อยกว่า เช่น

- You have a statutory right to have that done, as long as you pay for the re-keying.
- Delay in demanding sums you owe is not a waiver. Exercising one remedy won't constitute an election or waiver of other remedies.

### ตัวอย่างที่ 4

คำที่ใช้ในรูปพหูพจน์เท่านั้น เช่น rules and regulations (แปลว่ากฎและข้อบังคับ) และ fixtures (แปลว่าทรัพย์สินที่ติดกับที่ดินหรือโรงเรือน, ส่วนควบ) เนื่องจากมีมากกว่าหนึ่งอย่างเสมอ

- Rules and regulations are often a problem between landlord and tenant if they are not understood, agreed to, and followed.
- You accept the apartment, fixtures, and furniture as is, except for conditions materially affecting the health or safety of ordinary persons.

#### 4.5.3 การใช้ Part of Speech และ Voice อย่างถูกต้อง

ดังได้กล่าวมาข้างต้นแล้วว่าการแปลงงานด้านกฎหมายไม่ใช่การแปลแบบอิสระ แต่เป็นการแปลให้เหมือนหรือใกล้เคียงกับต้นฉบับให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เนื่องจากความเท่าเทียมกันของเนื้อหาในต้นฉบับและฉบับแปลเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด แม้แต่ Part of Speech และ Voice ก็ควรแปลให้ตรงกันระหว่างต้นฉบับกับบทแปลให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เช่น ถ้าในต้นฉบับเป็นคำนาม ฉบับแปลก็ควรเป็นคำนามด้วย ถ้าในต้นฉบับเป็น Active หรือ Passive Voice ฉบับแปลก็ควรรักษาโครงสร้างนี้ไว้ด้วยเช่นกัน ซึ่งในประมวลศัพท์เฉพาะจะมีตัวอย่างของการใช้คำที่มีความหมายชุดเดียวกันที่เป็น Part of Speech และ Voice ที่แตกต่างกัน จึงช่วยให้ผู้แปลสามารถแปลได้อย่างถูกต้อง

### ตัวอย่างที่ 1 คำกริยา-คำนาม

**ต้นฉบับ:** The Landlord desires to lease out and the Tenant desires to take on lease the unit in the Building as herein prescribed.

**บทแปล:** ผู้ให้เช่าปรารถนาที่จะให้เช่าและผู้เช่าปรารถนาที่จะทำการเช่าห้องในอาคารตามที่กำหนดไว้ในสัญญา

ในประมวลศัพท์เฉพาะจะบอกไว้อย่างชัดเจนว่าคำว่า "lease" ถ้าเป็นคำกริยาแปลว่า "เช่าหรือ ให้เช่า" และถ้าเป็นคำนามแปลว่า "การเช่า หรือ การให้เช่า" ซึ่งช่วยให้ผู้แปลสามารถแปลแบบ Literal translation ที่สามารถรักษา Part of Speech ของต้นฉบับไว้ได้ในบทแปล นั่นคือ "lease" คำแรกเป็นกริยา และ "lease" คำที่สองเป็นคำนาม

### ตัวอย่างที่ 2 Noun – Participial

คำที่แปลว่าการลงลายมือชื่อ นั้น พบการใช้ในรูป noun น้อยกว่ารูป participial ซึ่งมักตามหลังคำว่า by, at, when, before, after เช่น

- At the time of the signing of this Lease, Tenant shall pay to Landlord a security deposit of \$250.
- In fact, if the landlord chooses, he can hold you fully responsible, because by signing the lease you and your roommate each agreed to be 100% responsible for the promises made.
- Our rules and community policies, if any, will be attached to the Lease Contract and given to you at signing.

### ตัวอย่างที่ 3 Active voice – Passive voice

ประมวลศัพท์เฉพาะจะแสดงให้เห็นว่าคำกริยาตัวเดียวกัน อาจใช้ในรูปแบบประโยคที่เป็น Active voice หรือ Passive voice ได้อย่างไรบ้าง ทำให้ผู้แปลสามารถเลือกรูปแบบการแปลที่ถูกต้อง เพื่อรักษาความถูกต้องทางไวยากรณ์ตามหลักการแปลแบบ Literal translation เอาไว้ได้ เช่น

#### *Active voice*

- If you damage (แปลว่าทำลาย) or disable the smoke detector or remove a battery without replacing it with a working battery, you may be liable to us under \$100 plus one month's rent, actual damages, and attorney's fees.

### *Passive Voice*

- If utilities malfunction or are damaged (แปลว่าถูกทำลาย) by fire, water, or similar cause, you must notify our representative immediately.

อย่างไรก็ตาม ตัวอย่างทั้งหมดที่ยกมาข้างต้นนี้ เป็นเพียงข้อสังเกตของผู้รวบรวมที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีขอบเขตจำกัดเท่านั้น ยังไม่ใช่ข้อสรุปและหลักเกณฑ์ที่ตายตัว จึงเป็นประโยชน์ส่วนน้อยเท่านั้นที่ผู้แปลจะได้รับจากการประยุกต์ใช้ประมวลศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับสัญญาเช่าที่พัก ไม่ว่าจะเป็นการแปลจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ หรือจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยก็ตาม ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้มีการทำประมวลศัพท์เฉพาะมากยิ่งขึ้นในทุกสาขาวิชา เพื่อเป็นประโยชน์กับวงการแปลและประชาชนโดยทั่วไป ที่มีความสนใจหรือความจำเป็นในการอ่านงานจากต้นฉบับที่เป็นภาษาต่างประเทศ

